

Beleidsplan Luciakerk 2024-2028

Stichting Erfgoed Lucia Ravenstein

Beleving

Bezieling

Bezinning

Inhoudsopgave

Voorwoord

Waardepropositie

Geschiedenis

Doelstelling

Uitvoering

Kernactiviteiten

Strategische partners

Inkomsten

Voorwoord

Het herbestemmen van een sacraal monument vraagt om een zorgvuldige benadering. Het is namelijk een plek van betekenis. En dat moet het blijven. Voor de Luciakerk in Ravenstein is precies dát het doel.

We zijn het herbestemmingsproces begonnen vanuit onze betrokkenheid bij Ravenstein. Want om het prachtige rijksmonument voor onze stad te behouden én de leefbaarheid te vergroten, is een transformatie nodig. Willen we dat succesvol doen? Dan is niet alleen een zorgvuldige benadering vereist, maar ook een zakelijke.

Als non-profit organisatie zorgen we er dan ook voor dat alle inkomsten voor de iconische kerk zijn. Verder zijn we flexibel: we anticiperen op actualiteiten en hebben oog voor wensen en behoeften.

Om van de Luciakerk een betekenisvolle plek te maken, is ook lef nodig. Een heleboel lef en een onbegrensde bevologenheid. We hopen dat je tijdens het lezen van dit document voelt dat we daarover beschikken. Tot slot steken we onze hand uit. Naar publiek, partners en andere betrokkenen. Voor onze generatie en voor volgende generaties. Werk je met ons samen?

Cor Strik

Voorzitter bestuur Stichting Erfgoed Lucia Ravenstein

Waardepropositie

De lange levenslijn van de Luciakerk begon in 1729. Toen werd het Loterijfonds Ravenstein opgericht om de bouw te financieren met opbrengsten uit een loterij. Aan deze geschiedenis van bijna driehonderd jaar willen we twee hoofdstukken toevoegen: nu en de toekomst.

In dit document lees je niet alleen meer over de historie (toen). Maar ook over de instandhouding en herbestemming van de kerk (nu), en de latere exploitatie (de toekomst). Dat begint met een grondige restauratie van het unieke barokke sacrale monument, waarna bij de herbestemming eigentijdse en historische elementen samenkomen. De rode draad in ons verhaal: bezieling, bezinning en beleving. Zoals vroeger.

Bezieling De Luciakerk is een plek waar het niet draait om wie je bent of wat je doet. Het gaat om wat jou met een ander verbindt. Jong en oud ontmoeten elkaar hier. Om kennis te delen, te leren en te doen. Én om het leven en de liefde te vieren.

Bezinning De Luciakerk wil zich weer tonen aan het publiek. Het monumentale interieur en de kunstcollectie die al eeuwen aan het bouwwerk verbonden zijn, hebben een nieuwe spreekbuis. Kunst in al haar vormen, met religie en spiritualiteit als verbindende factor. Euforie én momenten van bezinning houden het verleden van de kerk levend.

Beleving De Luciakerk grijpt je terwijl je wacht tot de voorstelling begint. Het gerestaureerde plafond is indrukwekkend. Geroezemoes, gedimd licht. De show begint. Je krijgt het gevoel dat je helemaal alleen in de ruimte bent. Ademloos toekijken en tot slot... een oorverdovend applaus. Dat ongrijpbare gevoel, die live ervaring: dát is beleving

De geschiedenis van de kerk

Het Land van Ravenstein, 1729. In Het Land van Ravenstein, dat in bezit is van de Duitse vorst Karel III Filips van de Palts-Neuburg, heerst godsdienstvrijheid. Terwijl katholieken op andere plekken in de Republiek der Nederlanden het moeten doen met schuur- of schuilkerken, kan er in de Ravensteinse vrijstaat een katholieke kerk gebouwd worden.

Dat komt goed uit, want de bestaande parochiekerk is te klein geworden door de grote toeloop van katholieken, die door protestantse overheersing elders worden verdreven. Voor de bouw van die nieuwe kerk wordt het Loterijfonds in het leven geroepen. Met succes: de opbrengsten uit de loterij zijn al snel groot genoeg om de bouw te starten. In 1735 opent de Sint-Luciakerk haar deuren.

Unieke Duitse barokstijl De Luciakerk werd gebouwd in het midden van de oude stad: op de hoek van de Marktstraat en de Sint-Luciastraat. Sindsdien beheersen de koepel en de toren het silhouet van de stad. Uniek is niet alleen de ontstaansgeschiedenis, maar ook de bouwstijl. De kerk is namelijk gebouwd in de Duitse barokstijl, waarvan slechts enkele bouwwerken in Nederland bekend zijn. Het is zelfs de enige katholieke kerk in deze stijl in ons land.

Bijzonder exterieur Kenmerkend voor de kerk is het schip, het deel waar de kerkgangers zitten. Dit heeft een vierkante plattegrond met afgeschuinde zijden. Tegen het koor, waar het altaar is, staat een achthoekige toren. Verder heeft het bouwwerk een mansardedak met koepelgewelf en staan er beelden in de nissen aan de buitenkant. Onder de vloer is een crypte: een overwelfde kelder met aan weerszijden 38 grafplaatsen. Deze waren tot 1828 in gebruik en zijn in 1990 dichtgemetseld.

Doelstelling

Ten tijden van de oprichting is gekozen om als stap 1 een aparte eigenaarsstichting op te richten. Stap 2 was de oprichting van de beheerstichting Anna Lucia Ravenstein. Nu beide stichtingen de juiste samenwerking hebben weten te borgen ligt het in de verwachting dat deze stichtingen in de toekomst samen zullen smelten.

Beide stichtingen hebben ten doel elkaar te bekrachtigen en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden; Ze streven hetzelfde doel na.

Doelstelling van de Stichting Erfgoed Lucia Ravenstein is:

Restauratie “Het instandhouden en onderhouden van de voormalige Luciakerk, zowel exterieur als interieur”. Belangrijk onderdeel is dat er samen met Hylkema Erfgoed aan een bouwkundige verkenning is gewerkt. Hiermee hebben wij de noodzaak tot restauratie en instandhouding tot in detail kunnen weergeven om zo tot meerdere restauratie fases te komen.

Het meerjarig onderhoudsplan en restauratieplan is in een apart document inzichtelijk. Benodigde omgevingsvergunningen zijn onder toezicht van de RCE door de gemeente Oss in 2024 reeds afgegeven.

Stichting Anna Lucia Ravenstein heeft als doelstelling om beleid te maken voor de herbestemmingsactiviteiten en fondsenwerving ter instandhouding en herbestemming van de Luciakerk.

Herbestemming Gelijktijdig met de uitvoering van dit onderhoud en restauratie komen de bouwkundige herbestemmingsactiviteiten aan de orde die het mogelijk maken om de kerk een andere functie en gebruik te geven.

Het monument zal middels verhuur inkomsten genereren om de toekomstige onderhoudskosten zelf te kunnen dragen. Commerciële activiteiten vinden plaats in een op te richten exploitatie BV. Deze exploitatie BV zal na ratio van omzet een hogere huurprijs afdragen aan de eigenaarsstichting.

Uitvoering

Behoud en creatie van waarden...

Om de belangrijkste doelstelling; “het instandhouden en onderhouden” mogelijk te maken wordt door de stichting Anna Lucia Ravenstein beleid gemaakt voor de herbestemmingsactiviteiten. De toekomstige uitvoering van die herbestemmingsactiviteiten valt buiten beide stichtingen in een exploitatie BV. Op deze manier blijven de geldstromen navolgbaar en transparant. Eén gemeenschappelijke deler blijft overeind:

Beide stichtingen zijn op aard om de instandhouding van de Luciakerk te borgen.

Kernactiviteiten:

Stichting Erfgoed Lucia Ravenstein richt zich op de ontwikkeling en uitvoering van het meerjarig onderhoudsplan en de bouwkundige herbestemmingsplannen van de Luciakerk.

Bouwkundige verkenning In 2022 zijn we een bouwkundige verkenning gestart om de technische staat van de Luciakerk te bepalen. Dat heeft veel nieuwe gegevens en inzichten opgeleverd. Deze data zijn van belang voor het plan van aanpak nu, maar ook voor later. Over pakweg honderd jaar kunnen mensen zich hier nog steeds op beroepen. Bij de verkenning hebben we het hele monument in kaart gebracht samen met de gemeente Oss, Bureau Hylkema, Constructiebureau De Prouw, de MvL Groep, Bouwbedrijf van Dinther, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Monumentenwacht en restauratie-experts.

Dit zijn de belangrijkste uitkomsten:

De constructie De grootste bouwkundige uitdaging zit in de balkenconstructie die de buitenkap en het plafondgewelf draagt. Deze is in de afgelopen 290 jaar op meerdere plekken verzwakt door verzakking, vochtschade, aantasting door insecten en de tand des tijds. Gelukkig is het technisch mogelijk om de schades te verhelpen. En de moeite waard: experts hebben het plafond in 2023 op meerdere plekken opengemaakt en vastgesteld dat de kap vernuftig in elkaar zit. Om gevolgschade te voorkomen, is duurzaam restaureren noodzakelijk.

Het plafond Samen met een stucwerk-expert en een restauratieschilder hebben we uitvoerig gekeken naar de staat van het plafond en de bijzondere schilderijen. In de jaren '30 van de vorige eeuw is op de kalkondergrond van het plafondgewelf een gipslaag aangebracht. Omdat beide materialen lastig hechten, laat het gips op meerdere plekken los. Samen met de scheuren geeft dit zorgen. Om de veiligheid van bezoekers te waarborgen, moeten deze delen opnieuw gefixeerd worden. Met zo min mogelijk aantasting van de

monumentale schilderwerken. Nota bene – Overige ingrepen brengen we op advies in kaart in een zesjarig instandhouding- en onderhoudsplan.

Vergunningen en toezicht De omgevingsvergunningen voor de restauratiefases zijn definitief afgegeven door de gemeente. Er is een bouwteam samengesteld dat bestaat uit leden van de gemeente, de Monumentenkamer en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Dit bouwteam beoordeelt elke stap die we zetten. Zowel in de voorbereiding, als in de uitvoering. Zo is een zorgvuldige restauratie gegarandeerd.

Duurzame aanpak Het renoveren en blijven gebruiken van de Luciakerk is natuurlijk al de ultieme vorm van duurzaamheid. Zo krijgt niet alleen het bouwwerk een nieuw leven, maar ook de interieurelementen met beschermde status. En we gaan nog een stap verder in de renovatieplannen. Denk aan duurzame verwarmingsalternatieven, duurzame beglazing en verbetering van isolatiewaarde. Ook het garanderen van de akoestische waarde van het monument hoort hierbij, zodat de herbestemming van het monument toekomstbestendig is en daarmee de instandhouding.

Herbestemming Waar andere kerken worden gestript, blijft bij de Luciakerk beschermd erfgoed behouden. Zowel het casco als het interieur. Dat maakt de kerk de eerste plek waar religieuze historie en wereldse herbestemming samenkomen.

Diverse voorzieningen Voor de herbestemming zijn nieuwe voorzieningen nodig, zoals vergaderruimte, kleedkamers, toiletgroepen, ruimte voor opslag en techniek. Al deze faciliteiten kunnen we onderbrengen in de bestaande bebouwing van de bij-sacristie. De museale ruimte, het podium, de horeca en een garderobe komen in het schip van de kerk. En verder...

- ‘Oogsten’ we enkele kerkbanken en de schotten van de collectantenbanken voor andere interieurelementen
- Komt er een eigentijds buffetmeubel voor een stijlvol ontvangst
- Bieden de biechtstoelen straks als etalage een kunstzinnige blik
- Worden de glas-in-loodramen duurzaam hersteld
- Voorzien we delen van het gebouw van na-isolatie
- Onderzoeken we de mogelijkheid van zonnepanelen
- Maken we een duurzaam tochtportaal
- Voeren we de bijverwarming zoveel mogelijk gasloos uit
- En plaatsen we thermische en geluidsisolerende voorzetramen voor een goede klimaatbeheersing
- dat is onder andere positief voor het orgel en het stucwerk.

Organisatie

Een bijzonder gebouw verdient een bijzondere organisatie... De Lucia Community is een vrijwilligersorganisatie die ontstaan is vanuit betrokkenheid. Iedereen wil een steentje bijdragen om de instandhouding en herbestemming te realiseren. De eigenaarsstichting en beheerstichting trekken gezamenlijk op. Zij vertegenwoordigen het monument als entiteit. Samen hebben ze zorg voor de professionele planmatige aanpak van de restauratie en het onderhoud. Daarnaast ontwikkelen ze beleid voor de instandhouding en de herbestemming. Het bestuur ontvangt geen beloning en geen vacatiegeld voor hun inzet.

Bestuur Stichting Erfgoed Lucia Ravenstein

Cor Strik	Voorzitter
Frans van Haeren	Penningmeester
Patricia Reijkers	Secretaris

Exploitatie Na de restauratie van het monument wordt de exploitatie in een aparte ondernemingsvorm ondergebracht. Hierdoor blijven de diverse geldstromen overzichtelijk en gescheiden. Vanuit het rendement van deze exploitatie zal jaarlijks een gift gedaan worden aan de ANBI stichting. Hierdoor wordt het mogelijk om reserveringen op te bouwen voor toekomstig onderhoud. Op deze manier is de gehele geldstroom dienstbaar aan de instandhouding van de Luciakerk. Op deze wijze van sociaal ondernemerschap wordt het monument behouden, de sociale en culturele impact van het monument gewaarborgd en de leefbaarheid van Ravenstein als kern vergroot.

Met vrijwilligers draagt de Lucia community van stichting Anna Lucia zorg voor:

- Exploitatie en Conceptontwikkeling activiteiten tot instandhouding
- Fondswerving
- Klein onderhoud
- Administratie
- PR & Communicatie
- Financiën
- Uitvoering activiteiten, planning, organisatie & uitvoering
- Ambassadeurs & vrijwilliger

Strategische partners

Belangrijke partners voor ons zijn:

- Cultuur:
 - Theater de Lievekamp
 - TIR
 - VVV
 - Musea
 - Kunstgalerie

Maatschappelijk

- Lokale gemeenschap
- Verenigingsleven
- Scholen
- Maatschappelijke organisaties
- Kerkbestuur
- Loterijfonds
- Gemeente/provincie
- Vidireo Ravenstein

Commercieel

- MKB Ravenstein
- Horeca
- Raadhuis Ravenstein
- Bedrijven uit de regio
- Uitvaartbranche
- Trouwambtenaren

Overheid

- Gemeente Oss
- Provincie Noord Brabant
- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
- Ministerie van ONCW

Inkomsten

De inkomstenstroom zal lopen via de beheerstichting Anna Lucia Ravenstein. Zij zijn de fondsenwervingsafdeling om inkomsten te genereren voor de noodzakelijke restauratie die voorafgaat aan de herbestemming. Stichting Erfgoed Lucia Ravenstein is de formele aanvrager. Wanneer beide stichtingen als een culturele ANBI zijn aangewezen, zullen de stichtingen samensmelten.

Culturele ANBI Dankzij een culturele ANBI-status kunnen donateurs met belastingvoordelen een gift doen of een legaat nalaten.

Lid worden van de Club der Lucianen Vanaf € 500,- per jaar kun je voor drie tot vijf jaar lid worden van de Club der Lucianen. Dan nodigen we je uit voor speciale events en betrekken we je bij de herbestemming. Ook krijg je bepaalde privileges, zoals speciale aanbiedingen, voorinschrijvingen en het gebruik van de locatie voor zakelijke doeleinden. Giften en legaten met belastingvoordeel.

Doneren als particulier Elke bijdrage, klein en groot, is waardevol.

Sponsoren als bedrijf Bedrijven kunnen zich aan de Luciakerk verbinden als sponsor. Met een geldbedrag of in natura. We denken graag mee over een samenwerking op maat.

Subsidieregelingen Bij de herbestemming zullen subsidies van de overheid noodzakelijk zijn voor restauratie, herontwikkeling en verduurzaming. Naast SIM subsidies voor regulier onderhoud wordt bij de lokale, regionale en landelijke overheid een beroep gedaan op een maatwerksubsidie. Alle stakeholders zijn het inmiddels eens over de legitimatie van deze maatwerkaanvraag.

Financieel plan Het uitgebreide financiële plan is als addendum opvraagbaar.

Stichting Erfgoed Lucia Ravenstein

Sint Luciastraat 3

5371 AS Ravenstein

Cor@luciaravenstein.nl

KVK 78418429

RSIN 861386061

IBAN NL78 RABO 0379 5300 66